

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МОДРИЧА
НАЧЕЛНИК – АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА
Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
о стању наркоманије на подручју општине и
мјере за њено сузбијање

Модрича, октобар 2021. године

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Наркоманија или овисност о дрогама је стање периодичног или хроничног тровања, штетног како за појединца и његову породицу тако и за заједницу, а које је проузроковано поновљеним узимањем психоактивних супстанци. Дроге су психоактивне супстанце природног и синтетичког (вјештачког) поријекла које унесене у организам мијењају једну или више његових функција, те доводе до стварања психичке и/или физичке овисности. Посљедице узимања истих могу бити краткорочне и дугорочне. Краткорочне посљедице се огледају у здравственим тегобама узрокованим директном конзумацијом опијата, посљедице узроковане смањеном урачунљивошћу укључујући самоповређивање, повређивање других и др. У дугорочне посљедице спадају, озбиљна хронична обољења, поремећени породични односи, распад породице као основне ћелије друштва, измијењена структура личности, те смрт предозирањем и друго.

Злоупотреба опојних дрога, најчешће праћена развојем зависности, глобална је појава присутна у многим земљама свијета без обзира на њихов социјално-економски развој, тако да ни Република Српска не може бити изолована и поштеђена проблема злоупотребе опојних дрога, као једног од врло важних проблема са којим се наше друштво мора суочити. Нарастањем злоупотребе опојних дрога у друштву, расте и стопа криминалних радњи које су починили зависници, као директна посљедица злоупотребе опојних дрога, што од друштва захтијева и адекватну реакцију.

Законом о производњи и промету опојних дрога („Службени гласник Републике Српске“ број 110/03) регулисани су:

- услови за узгој биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те услови за производњу, посједовање и промет опојних дрога и супстанци које се могу употребити за производњу опојних дрога;
- надзор над узгојем биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те надзор над производњом, посједовањем и прометом опојних дрога и супстанци које се могу употребити за израду дрога; и
- мјере за сузбијање злоупотребе опојних дрога.

Злоупотреба опојних дрога данас је у свијету један од готово нерјешивих друштвених проблема који се директно или индиректно тиче различитих система и подсистема друштвеног дјеловања. Међу друштвено неприхватљивим понашањима данашњице, по својим посљедицама, како према појединцу, тако и према осјетљивим групама становништва, зависност о дрогама и криминал директно повезан овом појавом налазе се у самом врху друштвених проблема. Злоупотреба опојних дрога узрокује велике социјалне, здравствене, али и безбједоносне проблеме, односи знатан број живота и друштву намеће велике материјалне трошкове.

Овом појавом највише су погођени млади и генерације чији виталитет представља основу планирања друштвене будућности, а може се слободно рећи да је наркоманија постала стварна опасност за друштвени развој, сигурност, здравље и будућност младих генерација.

Због тога је неопходно организовано и систематско дјеловање свих релевантних субјеката у друштву како би се адекватно одговорило на оправдане захтјеве јавности за спровођење енергичнијих активности на сузбијању ове негативне појаве у развоју друштва.

Стање наркоманије на подручју општине Модрича у даљем тексту информације биће приказано према достављеним извјештајима институција укључених у обраду ове тематике.

ЈУ Центар за социјални рад Модрича

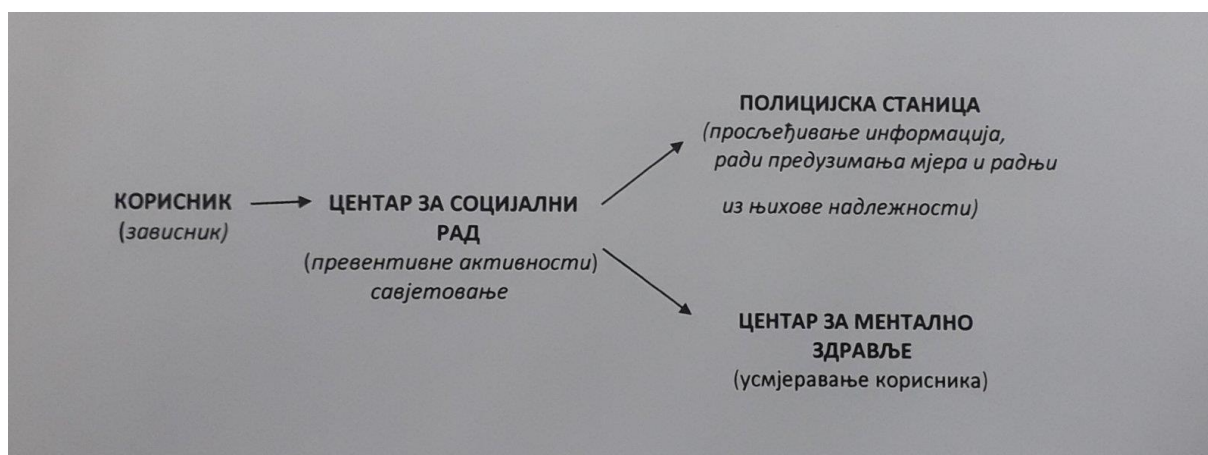
Улога Центра за социјални рад у раду са особама зависним од психоактивних супстанци је превентивног и едукативног карактера. Наиме, Законом о социјалној заштити у члану 18. наведено је да су корисници социјалне заштите „дјеца која због употребе психоактивних супстанци, негативних социјалних утицаја и емоционалних поремећаја нарушавају и угрожавају своје здравље и живот“. Исти члан прописује да су корисници социјалне заштите и „пунољетна лица која су дошла у стање социјалне потребе због употребе дрога или алкохола, која дуже вријеме употребљава ове супстанце због чега има проблем у социјалним и породичним односима, здрављу и материјалној егзистенцији“. Центар за социјални рад корисницима са наведеном проблематиком пружа своје савјетодавне услуге. Услуге се пружају у просторијама Центра или путем теренских посјета.

Савјетодавне услуге тренутно у Центру за социјални рад пружају 3 социјална радника, психолог и педагог који имају високошколско образовање. Са корисником за којег се зна или сумња да је уживаоц дрога реализује се један или више савјетодавних разговора. Савјетовање је процес који се састоји из низа корака од којих су најбитнији:

- прихватање и дефинисање проблема,
- израда плана активности заједно са корисником,
- усмјеравање на друге субјекте социјалне заштите,
- праћење корисника (одржавање комуникације након савјетовања),
- остали облици подршке из надлежности Центра за социјални рад.

Такође у савјетовање могу бити и требали би бити укључени и чланови породице. Укључивање ближих сродника у процес савјетовања је веома битно с обзиром да зависник поред стручне подршке треба да има и подршку своје породице. С обзиром да је проблем наркоманије у одређеним случајевима веома комплексан и сложен (тешка физичка и психичка зависност) и да стручни радници Центра немају додатно образовање из области наркоманије, савјетодавне услуге које се пружају у Центру за социјални рад су само превентивног карактера. Кориснике за које постоји сумња да уживају психоактивне супстанце, поред наведених превентивних активности Центар за социјални рад усмјерава у Центар за ментално здравље.

Такође, сваку релевантну информацију о уживању наркотика Центар за социјални рад је дужан прослиједити и Полицијској станици Модрича.

Шематски приказ рада са зависницима

Када су у питању корисници услуга Центра за социјални рад у највишем ризику од завиности од психоактивних супстанци спадају малољетници у сукобу са законом, особе са друштвено негативним понашањем (просјачење, скитња) и починиоци породичног насиља.

Детаљном анализом случајева у овој и претходној години Центар за социјални рад је дошао до закључка да ниједан корисник није био уживаоц дрога.

ЈЗУ Дом здравља Модрича – Центар за ментално здравље

Примарна превенција односно спречавање настанка болести зависности је најважнија. Злоупотреба дрога и зависност представљају глобални проблем који захтјева спровођење мултисекторских превентивних програма и систематичан рад са дјецом и омладином током предшколског периода, основне и средње школе који ће са истим циљем повезати родитеље, просвјетне и здравствене раднике, уз учешће широке јавности и медија. Радећи заједно, користећи и надограђујући расположиве ресурсе постиже се синергија за ефикасну интервенцију у заједници и рјешавање овог јавноздравственог изазова.

Најзначајнију улогу у процесу превенције имају родитељи и стабилна породица која треба да омогући правилно сазријевање личности дјетета. Родитељи треба да кроз свакодневни контакт утичу на то да дјеца развију свијест о штетности дроге и штетним посљедицама њеног конзумирања. Треба да поставе јасне и разумне границе у дјететовом понашању и науче дијете да каже не када дође у контакт са дрогом.

Зависник је особа која узима дрогу без обзира што зна да јој то доноси проблеме и не може се суздржати. Због употребе дроге прекидају се или редукују важне друштвене, пословне или рекреативне активности - породица, пријатељи, посао, хобији.

У склопу Дома здравља Модрича као организациона цјелина дјелује Центар за ментално здравље. У Центру за ментално здравље организује се промоција и превенција менталног здравља и рехабилитација ментално обољелих лица.

Када су у питању корисници психоактивних супстанци Центар за ментално здравља им пружа лијечење и психосоцијални третман у циљу смањења зависности и упућивање у одређене установе на даљи третман уколико је то неопходно.

У овој и претходној години Центар за ментално здравље није имао пацијенте који се лијече од болести зависности, тј. менталних поремећаја и поремећаја понашања због употребе психоактивних супстанци.

Програми рехабилитације и ресоцијализације могу се спроводити и изван установа здравственог система. За зависнике које је могуће мотивисати за потпуно одвикавање једна од могућности је дуготрајан боравак (до двије године) у терапијским заједницама, уз спровођење специјалних програма. Пружање одређених услуга за малолетна лица са штетном употребом алкохола, дрога или других средстава могу се спроводити кроз оснивање савјетовалишта за дјецу или дневних центара.

Терапијске заједнице могу се организовати у систему социјалне заштите и у установама за извршење кривичних санкција, а могу дјеловати и као аутономне. Програми смањења штете су специфични програми намијењени активним инјекционим корисницима дрога и саставни су дио јавно-здравствених активности чији је задатак покушати приближити угрожену популацију зависника терапијским програмима и на тај начин смањити настанак штетних здравствених и социјалних посљедица насталих због употребе дрога.

Током 2010. године у ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске успостављен је регистар лијечених зависника. Процесом извјештавања обухваћене су болнице, центри за ментално здравље и удружења за борбу против болести зависности. Извјештавањем се прате подаци о особама лијеченим због злоупотребе или зависности о опојним дрогама, а које се односе на социодемографске карактеристике, модалитете ризичног понашања, ток лијечења, те етиологију развоја зависности.

Према подацима Института за јавно здравство укупно је регистровано 597 лијечених зависника на подручју Републике Српске, с тим да са подручја општине Модрича нема лијечених зависника.

Полицијска станица Модрича

Према Закону о производњи и промету опојних дрога злоупотреба опојне дроге обухвата неовлашћену производњу, прераду, држање, продају, пренос, куповину ради продаје, посредовање у куповини и продаји, нуђење ради продаје, незакониту трговину прекурсорима, давање дрога на уживање и организовање мреже препродаје дроге или психотропних супстанци, навођење на уживање дроге, омогућавање уживања, стављање на располагање простора или просторија ради уживања, удруживање ради вршења дјела у вези са дрогом и фалсификовање љекарског рецепта ради добијања лијека који садржи опојну дрогу.

Министарство унутрашњих послова води евиденцију о поднесеним кривичним и прекршајним пријавама у вези са злоупотребом опојних дрога.

Подаци о мјерама и радњама које је преузела Полицијска станица Модрича за временски период који обухвата цјелокупну 2020. годину и првих девет мјесеци ове године, а везано за проблематику наркоманије су сљедећи:

Р.бр.	Пријаве	2021.	2020.
1.	Почињено кривичних дјела везаних за злоупотребу наркотика	6	2
1.2.	Поднесено извјештаја по почињеним кривичним дјелима	6	2
2.	Почињено прекршаја везаних за злоупотребу наркотика	11	9
2.1.	Поднесено захтјева за покретање прекршајног поступка против починиоца прекршаја	5	9
2.2.	Издато прекршајних налога	6	0
2.2.1.	Почињено прекршаја по основама Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима БиХ, а везаних за одбијање тестирања возача на присуство наркотика у организму	10	3
	Издато прекршајних налога	10	3
3.	Укупна количина одузетих опојних дрога по почињеним прекршајима и кривичним дјелима	170г	53г
3.1.	Марихуана	102г	7г
3.2.	Амфетамин	68г	46г
3.3.	Таблете	16 ком	5 ком

Полицијска станица Модрича ће и у наредном периоду, као и раније наставити предузимати мјере и радње из своје надлежности везано за наркоманију кроз редован рад, али и кроз акције које се редовно предузимају, јер је сузбијање и спречавање вршења кривичних дјела и прекршаја из ове области један од приоритета како саме полицијске станице, тако и МУП-а РС.

Претходних година Полицијска станица Модрича је редовно у основним и средњим школама одржавала предавања на тему штетног утицаја наркотика на психо-физичко здравље уживаоца, али и људе који га окружују, што ове и претходне године није било изводиво због пандемије корона вируса, али чим се стекну услови та пракса ће се анставити, јер су дјеца и млади најподложније категорије на које на вријеме треба позитивно утицати.

Једна од мјера које је потребно предузети у скоријој будућности јесте набавка инструмента којим се врши тестирање присуства дрога и других психоактивних супстанци у организму лица, чија би набавка увелико олакшала рад Полицијске станице Модрича у свакодневној борби против наркоманије.

МЈЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ ОПОЈНИХ ДРОГА

Иако су појединачно институције система активне и успјешне на пољу сузбијања злоупотребе опојних дрога, међусекторска сарадња у рјешавању проблема је неопходна,

Борба против злоупотребе опојних дрога захтијева свеобухватан приступ који злоупотребе уважава као посљедицу истовремених вишеслојних догађања на индивидуалном и ширем друштвеном плану, те у који су укључени различити актери на различитим нивоима дјеловања. Рјешавање проблема коришћења опојних дрога задатак је свих установа из сектора здравства, социјалне заштите, школства, правосуђа, унутрашњих послова, финансија, економије, те различитих дијелова цивилног друштва (невладине организације) и цијеле заједнице.

Мјере за сузбијање злоупотребе опојних дрога су:

- системско сузбијање, откривање и праћење свих појава злоупотребе опојних дрога;
- континуирано спровођење организованих превентивно – едукативних програма кроз породицу, школу, здравствене установе, вјерске заједнице и јавне медије;
- рано откривање и праћење повремених конзумента опојних дрога;
- рано откривање, лијечење, рехабилитација и ресоцијализација зависника; и
- друге мјере за сузбијање злоупотребе опојних дрога.

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
у сарадњи са Центром за социјални рад Модрича,

ЈЗУ Домом здравља Модрича и
Полицијском станицом Модрича